

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 114. — ŠTEV. 114.

NEW YORK, TUESDAY, MAY 16, 1933. — TOREK, 16. MAJA 1933.

VOLUME XII. — LETNIK XII.

HITLER NE BO UGODIL ZAVEZNIŠKIM ZAHTEVAM

AVSTRIJSKI KANCLER JE DAL HITLERJEVEGA ODPOSLANCA FRANKA IZGNATI Z DUNAJA

Hitlerjevi poslanci so imeli na Dunaju govore, navzlic temu, da niso bili dobrodošli. — Dr. Frank je bil izgnan kot nezaželjen tujec. — Po zatrdilu nemškega kanclerja, želi Nemčija mir, toda ta mir mora biti časten. — Enakopravnost z drugimi narodi.

BERLIN, Nemčija, 15. maja. — V sredo se bo stal nemški državni zbor k izrednemu zasedanju. Pozdravni govor bo imel nemški kancler Hitler, ki bo ob tej priliki poudaril, da Nemčija ne bo nikdar in pod nobenim pogojem podpisala "druge versaillske pogodbe".

Nemčiji preostajata dve poti: ali naj odobri razorožitveni načrt, ki ga je sestavila Anglija in ga podpira Amerika in Francija, ali naj pa vztraja pri svoji zahtevi glede enakopravnosti v orožju.

Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da bo rekel kancler v sredo pred nemškim državnim zborom:

Nemčija hrepeni po miru, toda ta mir mora biti v vseh ozirih časten.

— Nemčija mora biti, kar se tiče orožja, enakopravna z drugimi državami. Nemčija ne bo nikdar in pod nobenim pogojem podpisala druge versaillske mirovne pogodbe.

— Nemčija je pritisnjena s hrbtom k zidu, in bo to krizo preživela edinole, če ostane neizprosna.

— Naša država je dovolj razorožena. Ako se bo razorožitvena konferenca izjalovila, naj nihče ne misli, da je to krivda Nemčije. Nemška vlada je pripravljena pogajati se glede razorožitve, nikdar pa ne bo dopustila, da bi ji v tem pogledu kdo diktiral.

DUNAJ, Avstrija, 15. maja. — Bavarski justični minister dr. Hans Frank, predsednik pruskega državnega zbora Hans Kerrl in bavarski državni tajnik dr. Freissler so v soboto z aeroplanom prišli na Dunaj. Policijski komisar jim je takoj povedal, da njihov prihod ni bil zaželjen, toda navzlic temu so zvečer pred 5000 Nazijcev imeli svoje govore.

Okoli 2000 Hitlerjevih pristašev se je zbralo na letališču, da pozdravijo nemške ministre, toda dovoljeno je bilo samo odboru sedemnajstih, da so smeli na letališče.

Ko so vsi trije zlezli iz nemškega vladnega aeroplana, jih je sprejel komisar državne policije, svetnik Skubl. Omenivši nerešene zadeve — najbrže je namignil na zadnji govor dr. Franka po radiju, ki je napovedal nasilno posredovanje v avstrijskih zadevah —, je rekel Skubl: "V imenu avstrijske vlade vas moram obvestiti, da vaš obisk v Avstriji ni posebno zaželjen. Navzlic temu je vlada storila vse korake za vašo varnost. Vendar pa vas moram prositi za natančno pojasnilo o vašem programu."

Dr. Frank je odgovoril: "Prosim, povejte vladi, da sem neizmerno vesel tega sprejema." Ministri so se nato z avtomobilom odpeljali v dunajsko Ru-javo hišo. Po ulicah so stali meščani in so jih ali pozdravljali, ali pa jim žvižgali, kakor je bilo pač njihovo politično mišljenje.

Na letališču so Nazijci povzročili nekaj nereda in 12 Nazijcev je bilo aretiranih. Zvečer se je na odprtem prostoru zbrala velika množica v namenu, da obhaja 250-letnico osvoboditve Dunaja pred Turki. Nemški ministri so v svojih govorih povdarjali: "Ena dežela, en narod." Zopet so nekateri poslušalci ploskali, drugi pa žvižgali.

Dr. Frank je naznanil, da ga je Hitler naprosil, da pozdravi njegovo domovino Avstrijo in da jo namerava sam v kratkem obiskati. "Teško mu bo odreči dovoljenje, da bi obiskal grobove svojih staršev," je končal dr. Frank.

Strajkarji so pognali deputije v beg

ARETACIJA CARINSKEGA URADNIKA

Carinski uradnik Oloyov je bil aretiran zaradi goljufije, — Mančukoanci so na več krajih razdžali železniško progo.

Harbin, Mandžurija, 15. maja. Mančukuo policija v Pogranicju je aretirala sovjetskega carinskega uradnika Oloyova pod obdolžbo goljufije in sokrivde pri nekem umoru. Prepeljan je bil v Harbin, kjer bo proti njemu uvedena preiskava.

Moksva, Rusija, 15. maja. — Sovjet. ravnatelj kitajske vzhodne železnice poroča o "katastrofalnih razmerah" na tej železnici. Poročilo popisuje neznosne razmere onega leta, končavši s 5. majem. Po tem poročilu Mančukoanci vedno bolj razdirajo železnice, železniške nesreče se večajo, napadajo železniške postaje in morijo sovjetske železniške uradnike. Ravnatelj pravi, da se dogajajo to zločini zaradi nezadostnega varstva proti kitajskim roparjem.

Tekom leta je bilo umorjenih 56 železniških uslužbencev, 825 ranjenih in 593 vjetih. Mnogo teh so roparji na razne načine mučili. Nad 1000 sovjetskih uslužbencev je bilo oropanih, ne samo po asanjenih krajih, temveč po velikih postajah, ki so bile zastražene.

Poročilo pravi dalje, da je bilo poškodovanih 50 lokomotiv, 958 osebnih in 855 tovornih železniških voz. Železniška proga je bila razdejana na 52 mestih, da je bilo poškodovanih 124 železniških poslopij in da je bila brzojavna in telefonska zveza pretrgana 775 krat. V sled tega je bil promet po železnici zelo oviran in ima uprava izgube več milijonov rubljev.

TROCKI HOČE SLUŽITI RUSIJI

Istanbul, Turčija, 15. maja. — Iznani boljševiški voditelj Leon Trocki je pripravljen služiti Rusiji v vsaki službi, toda noče obžalovati doseženih svojih dejanj.

Glede poročila iz Pariza, da je Trocki prošil sovjetsko vlado, da bi se smel vrniti v Rusijo, je rekel Trocki:

— Po mojem mnenju je to poročilo odmev mojega pisma z dne 15. marca komunistični stranki v Moskvi. V tem pismu sem ponovil, kar sem jaz in moji prijatelji, pred vsem Rakowsky, stano-vitno zahtevali v letih zatiranja naše stranke — namreč, da se borimo proti Stalinovi birokraciji, toda da ostanemo vedno na razpolago ruske sovjetske republike in vedno pripravljene storiti za njo vse pod pogojem, da si pridržimo pravico, da branimo svoje mišljenje v okvirju strankinih predpisov in sovjetske ustave.

DUNAJ, Avstrija, 15. maja. — Ministrski predsednik Engelbert Dollfuss je sklical posebno kabineto sejo, na kateri je bilo sklenjeno, naj se bavarskega justičnega ministra dr. Franka kot nezaželjenega tujca izžene iz Avstrije.

GANDHIJEVA DRUŽINA JE ZDRUŽENA

Voditelj indijskih nacionalistov se navzlic postu primeroma dobro počuti. — Žena in sin pri njem.

Pooma, Indija, 15. maja. — Sedmi dan posta je bil Mahatma Gandhi vesel, kajti k njemu sta prišla žena in sin.

Gandhi je pred dvajsetimi leti razdednil svojega sina Harirala, ker je prodajal angleško blago in je nasprotoval svojemu očetu v kampanji za osvoboditev Indije od Anglije. Zadnje čase pa je Hariral izpremenil svoje mišljenje in je pomagel svojemu očetu. Gandhi se je veselo smejal svoji ženi, ki je tudi bila izpuščena iz ječe.

Gandhijevo zdravstveno stanje ob pričetku drugega tedna njegovega posta je primeroma zadovoljivo. Zdravniki, ki so ga preiskali, pravijo, da mu voda zopet boljše diši, kot pred nekaj dnevi. Najbolj prepričana, da bo Mahatma Gandhi prenesel tritedenski post, je indijska pesnica Sarajini Naidu, ki je bila nekdanja predsednica vsindijskega kongresa in ki streže Gandhiju noč in dan.

Gandhi navadno leži na verandi valične palače, ki je last Lady Thackersey in ki stoji na Yeroda griču, odkoder je lep razgled na Poona. Gandhi ponoči opazuje zvezde, podnevi pa ima solnčne kopeli.

Sarajini Naidu pravi, da bo kampanja za osvoboditev Indije še mnogo odločnejša, ako bi Gandhi umrl. Po njenem mnenju je Gandhi največji mož na svetu.

ZAROČENA 52 LET

Brockport, N. Y., 15. maja. — Mary Ann Goff, stara 72 let in Rev. John R. Evans, 76 let, ki sta bila zaročena 52 let, sta se poročila.

Miss Goff je zbolela leta 1881, ko je bila naznanjena njena zaroka. Med tem časom je bil Evans kot pastor prestavljen in oba sta se zgrešila. Po 52 letih sta se zopet našla in sta se poročila.

GANDHIJEVE MOČI PEŠAJO

Poona, Indija, 14. maja. — Gandhijeva teža je padla na 93 funtov po sedmih dnevih posta. Njegove pristaše zelo skrbi, ker kaže vedno večjo mržnjo do vode, ki je njegova edina hrana in je vsled tega ne pije dovolj.

Gandhi je tako slab, da ga morajo nositi. Njegov krvni pritisk porašča. Preiskalo ga je šest zdravnikov, ki pa so izjavili, da njegovo življenje ni v neposredni nevarnosti.

POŽIGANJE CERKVA NA ŠPANSKEM

V provinci Galicia je bilo požganih več cerkva. — Madridska posadka je pripravljena na vstajo.

Madrid, Španija, 15. maja. — Vse vojaštvo v Madridu je dobilo povelje, da je pripravljeno v svojih barakah, ker prihajajo v glavno mesto iz več krajev dežele poročila o nameravani vstaji.

Po nemirih, katere je povzročil 48-urni štrajk sindikalistov, so nezadovoljniji pričeli bombardirati in sežigati cerkve. Tekom ene noči je bilo v provinci Galicia požganih več cerkva. Guverner v Coruna naznanja, da so bile porušene štiri cerkve, tri druge so bile deloma požgane in več drugih poškodovanih.

V justični palači v Coruni je eksplodirala bomba in druga v mestni hiši. Škoda je velika, toda človeških žrtev ni bilo.

Bomba je tudi eksplodirala pred vrati škofove palače poleg katedrale v Tuy, blizu Vigo. Škoda je velika. En osumljenec je bil aretiran.

Bombardiranje se je pričelo na drugo obletnico splošne vstaje proti duhovščini, ko je bilo po celi Španiji porušeni nad dvajset samostanov.

Vlada ni navedla vzroka, zakaj je izdala povelje, da naj bo vojaštvo v Madridu pripravljeno, toda splošno prevladuje mnenje, da se pripravlja vstaja proti vladi.

BOLIVIJCI ZMAGUJEJO

Paragvajci so bili pregnani iz prve bojne vrste. Paragvajci obhajajo obletnico neodvisnosti.

La Paz, Bolivija, 15. maja. — Bolivijska vlada naznanja dve bolivijski zmagi pri trdnjavah Fernandez in Acre. Na obeh krajih se je moral sovražnik umakniti iz prvih postojank. Pri trdnjavi Acre so se Paragvajci umaknili čez reko Verde river. Pri trdnjavi Alibata so Bolivijci zaplenili orožje in municijo.

Več časopisov v La Paz zahteva, da vlada napove vojno, toda predsednik Daniel Salamanca pravi, da bo nekaj časa ostalo še pri tem. Bolivija se je obrnila na Ligo narodov s pritožbo, da je Paragvaj kršil določbo Lige s tem, da je napovedal vojno.

Ravnateljstvo Centralne banke je obvestilo vlado, da je banka pripravljena dati 14.000.000 bolivianov (\$2.500.000) za narodno obrambo.

Asuncion, Paragvaj, 15. maja. — Država Paragvaj je obhajala 122. obletnico svoje neodvisnosti od Španke. Ob tej priliki je prebivalstvo tudi z velikim veseljem pozdravilo vest, da so Argentina, Čile in Peru razglasile svojo nevtralnost.

V VEČJIH MESTIH SE ŽE ČUTI SPLOŠNO POMANJKANJE MLEKA

MILWAUKEE, Wis., 15. maja. — Farmerska stavka traja že tretji dan, in na dolgi "fronti" so se zavrhili ponovni nemiri. Mleka je začelo zmanjkovati, posebno po velikih mestih. V Milwaukee so oblegale zdravstveni urad velike množice mater, ki ne morejo dobiti mleka za svoje otroke.

JAPONSKA BO PRIZANESLA PEIPINGU

Ustavili se bodo malo pred mestom. — Kitajska obrambna črta je 30 milj od mesta.

Tokio, Japonska, 15. maja. — "Prva obrambna črta" mančukuo armade se bo od kitajskega zidu pomaknila do črt Miyun, Yutien in Fengjum, okoli 30 milj od Peipinga. Ko pridejo japonske čete do te točke, bo prodiranje vstavljeni in Japonci bodo čakali na nadaljni razvoj. Toda japonsko armadno poveljstvo je izjavilo, da bodo Japonci zavzeli tudi Peiping, ako jih bodo Kitajci "izzivali".

Kot izgleda, Japonci ne nameravajo svojega prodiranja raztegniti do Tientsina in Peipinga, toda morebitno vkorakanje v obe mesti je samo vprašanje nekaj dni. Japonci prodirajo počasi, najbrže v namenu, da se prepričajo, kaj mislijo o tem tuje države.

Kolikor je znano, do sedaj še ni pri Japonski protestirala nobena tuja država. Inozemski zastopniki so se pri vladi samo informirali, kako daleč misli iti japonska armada.

Namestnik zunanega ministra, Hacıro Arita, je obvestil francoskega poslanika grofa Damien de Martel, da japonska vojska ne bo vkorakala v Peiping in Tientsin. Toda skrbno se je izognil omeniti, kaj nameravajo Japonci v bodoče.

Japonski letalci so bombardirali Šunšua, najpomembnejše mesto med Čjefengkow in Peipingom. Več oseb je bilo ubitih.

Peiping, Kitajska, 15. maja. — Poveljnik kitajske armade, ki se vstavlja Japoncem južno od velikega zidu, general Ho Ying-čing, naznanja, da so Kitajci zadnji teden izgubili 3000 mož.

Posadka v Peipingu je zgradila barikade iz vreč peska ter hoče odločno braniti mesto pred Japonci.

Kitajci so razstrčili železniški most čez reko Lwan na železniški progji Peiping-Mukden.

Zapadno od Lwan reke se vrše vroči boji. Japonci so samo po eni bitki našli 1300 ubitih Kitajcev.

CEHI SO VKROTILI NAZIJCE

Praga, Češka, 15. maja. — Češka policija je razbila nemško demonstracijo v Asch in je aretirala 42 nazijskih mladeničev.

V Bonduel pri Green Bay je napadlo kakih petsto štrajkarjev truck mleka, ki so ga stražili pomožni šerifi. Šerifi so metali solzne bombe, farmerji so jih pa metali nazaj. Kmalu je bila vsa množica zavita v oblak dima. Slednjic so potegnili farmerji pomožne šerife z voza in jih pretepli. V strahu so pobegnili v neko mlekarno, katero so začeli farmerji bombardirati s kamenjem. Trije pomožni šerifi so bili resno poškodovani.

V Kaukuna so farmerji zažgali poljsko strašilo, predstavljajoče farmerskega voditelja Milo Rena, ker je preklel farmerski štrajk.

V Racine County so farmerji ustavili truck mleka, ki je bilo namenjeno za otroke v Milwaukee, dasi je guverner Smedeman zapovedal, da ne sme nihče ovirati truckov mleka, ki je namenjeno za bolnike in otroke pod osmini leti.

Po velikih mestih se resno čuti pomanjkanje mleka. Odrasli za že drugi dan niso dobili.

V Plymouth so štrajkarji v mnogih malih mlekarinah polni napolizdelan sir s petrolejem in ga uničili.

PREMOKARJI BODO ZAŠTRAJKALI

Columbus, Ohio, 14. maja. — Ker se majnjerji na morejo sporazumeti s svojimi gospodarji glede nove plačilne lestvice, bodo skoro gotovo v četrtek zastavkali v rovih v premogarskih okrajih Pomeroy in Hocking.

BREZPOSELNI V ITALIJI

Rim, Italija, 15. maja. — Medtem je bilo v marecu v Italiji 1.081.550 brezposelnih, se je to število do konca maja zmanjšalo za 55.700.

NEMČIJA VLIVA VELIKE TOPOVE

London, Anglija, 15. maja. — Francoski generalni štab naznanja, da v Nemčiji izdelujejo, velike topove in strupene pline, kar je oboje prepovedano v versaillski pogodbi.

List "Daily Herald" pravi, da je francoska vlada dobila poročila, da Rhein Metal Werke v Duesseldorfu izdelujejo šestpalčne topove, za katere dobivajo velika naročila od ministrstva reichswehra.

Ravno tako se poroča, da Stollenberg Kemische Werke izdelujejo veliko množino strupenih plinov.

ADVERTISE
in "GLAS NARODA"

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Baizer, President L. Benedek, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

in celo leto velja za Ameriko in	za celotno leto	\$7.00
Kanado	za pol leta	\$3.50
in pol leta	za inozemstvo za celo leto	\$7.00
in šest let	za pol leta	\$3.50
Subscription Yearly \$6.00		
Advertisement on Agreement		

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih nedelj in praznikov.
Dopolni besedila in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovito pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejeto bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3-3878

HITLER BO IZZVAL NOVO VOJNO

Nemčija nima sreče s svojimi poglavarji. Leta 1914 ji je načeloval Viljem II., ki je s svojim gozdanjem in blaznimi načrti precej pripomogel h izbruhu svetovne vojne.

Po sklenitvi versajlske pogodbe je bil nekaj časa mir. Nemčija je postala republika, imela je dva predsednika, ki sta se pač živela v položaj, vedoč, da ni mogoče z glavo skozi zid.

Zdaj ima pa Nemčija zopet noreca na krmilu, kajti človeku, ki uganja take kriminalne neumnosti, ki jih uganja Hitler v zadnjem času, ne moremo reči drugega kot morec.

Na razorožitveni konferenci v Ženevi so Hitlerci pokazali zobe in prišli s pravo harvo na dan.

Hitlerjeva vlada ni dovzetna za noben pameten predlog ter je jasno in odkrito povedala, da je njen edini cilj — do zob oborožena Nemčija.

V Angliji je zavladalo veliko vznemirjenje. Londonski diplomatski krogi so mnenja, da se nahajata Evropa in Amerika pred največjo krizo izza svetovne vojne.

Vodilni angleški listi pravijo, da je položaj tak kot je bil pomladi leta 1914.

Dokler nemški kancler Hitler ne bo opustil svoje kampanje za oborožitev Nemčije, ni nobenega upanja, da bi se razorožitvena konferenca količkaj obnesla.

Še pred par tedni je vladalo med Anglijo in Nemčijo veliko prijateljstvo, ki se je pa kar naenkrat izprevrglo v mržnjo.

Posebni odposlanec Nemčije, Rosenberg, je bil nenadoma pozvan nazaj v Berlin.

Zavezniki se bodo v slučaju potrebe poslužili napram Nemčiji skrajnega orožja.

Če jim ne bo parirala, bodo zasedli Porenje in Porurje. Kaj bi se razvilo iz take okupacije, se zaenkrat še ne ve. Kaj dobrega gotovo ne.

KAJ VSE SE NAJ REVIDIRA

Pod tem naslovom je prinesel pred par dnevi češki neodvisni list "Lidove Noviny" umesten članek izpod peresa svojega zunanje političnega sodravnika Huberta Ripke. Iz članka, ki dokazuje, da bi bile revizije meja prej potrebne, druge države nego Mala antanta, priobčujemo glavne misli.

Ni iskreno, ni možato in ni pošteno, da znani uradni oznanjevalci revizionizma ne povedo pod svojo polno odgovornost, kaj se naj revidira. Italijanski, nemški in madžarski revizionisti prepričujejo svet, da bo zdrvel v katastrofo nove svetovne vojne, ako mirovne pogodbe ne bodo pravočasno popravljene. Priznavamo, da določbe o mejah res nis vse najpopolnejše. Toda ravno zato bi se ne smele popravljati samo pomankljivosti meja nekaterih držav, marveč bi morala revizija poseči globlje in napraviti red najprej tam, kjer razmere najbolj kriče po izpremenbi stanja.

Zakaj bi se neki moral revidirati le tk. zv. poljski koridor? Nemeti trdijo, da je ta koridor zemljepisno nemogoč stvar in da noben narod ne bi prinesel takega razkosanja svojega ozemlja. Taki agitaciji podlegajo tudi nekateri ljudje, ki jim je resnično mnogo lažje na ohraniti svetovnega mira. Ako pa pogledamo na zemljevid, vidimo, da je poljsko Pomorje ne smjo po narodnosti del Poljske, marveč tudi zemljepisno bolj organično spada k Poljski nego Vzhodna Prusija k Nemčiji. Ne smemo pozabiti, da je Pomorje spadalo k Poljski vse do l. 1772, in je bilo pripojeno k Nemčiji šele po nasilni delitvi Poljske. Zakaj bi tedaj ravno Nemci ne mogli prenesti, da se jim odtrga pokrajina, ki je tudi v časih najhujšega nemškega pritiska prišla v berlinski državni zbor po tri poljske poslanke, ako so morali Poljaki dobrih 130 let prenašati razbitje svoje države na tri dele. Zakaj bi ravno Poljakom ne smelo zasiti solnce svobode v Pomorju, ki je vse čase bilo po narodnosti poljsko in je danes še bolj nego kdajkoli prej?

Ako pazno proučujemo evropski zemljevid, brez etžave najdemo še celo kopice daleko neprirodnejših "koridorjev". Samo na jugoslovenski obali Jadrana, imamo kar dva taka nestvara, ki vpijeta po poprav. Komur ni všeč razkosanje ozemlja ob dolnji Visli, mu najbrže ne bo ugajalo tudi to da je bil dalmatinski Zadar umetno izrezan iz strnjene jugoslovanskega ozemlja, s katerim je tesno zvezan od pantiveka. Bil pa je vskjub temu pripojen Italiji, ležeči na drugi strani morja. Ako je konstrukcija poljskega koridorja umetna in neprirodna, kaj naj se potem reče o Reki? Zadar in Reka si je Italija prisvojila v opajajočem snu o "italijanski" Dalmaciji, dasi je ravno jugoslovensko Primorje ena najbolj narodno zavednih jugoslovenskih pokrajin. Obe mesti sta bili nasilno iztrgani iz jugoslovanskega telesa, kateremu pripadata zemljepisno, gospodarsko in narodnostno. O lastovskem otoku ni treba niti izgnubljati besed, takisto ne o Črešu in Lošinju.

Ako tedaj mirovni dolgovci niso popolni v pogledu nemško-poljske meje, so v pogledu Jugoslavije naravnost krivični in kruti. Nemčija kriči po vsem svetu in zahteva nazaj pokrajine s pretežno poljskim prebivalstvom. Jugoslavija pa meli in prinaša najhujše žrtve na oltar svetovnega mira. Krivica, ki se ji je zgodila, ni zato nič manjša, ako se o njej ne govori in razpravlja. Kadar bi se moral revidirati koridor, pride se pred njim na vrsto revizija Reke, Zadra in otokov.

Italija strastno podpira Madžarsko v njenem revizionizmu in bi hotela prisiliti Mala antanta na odstop ozemlja madžarskemu zavezniku. Pozornosti je vredna okoliščina, da pri tem ne omenja, da bi morala Madžarska odstopiti Avstriji Šopronj, ki ga je Dunaj izstal l. 1922. madžarski vstas Ostenburg. Če dovolijo v Rimu Madžarov pravico do revizije, ali naj ostanejo meje na Tirolskem, v Istri in na Goriškem neizpremenjene? Madžarski bi se morale vrniti njene manjšine v državah Male antante, zakaj bi pa ravno jugoslovenska manjšina morala na vse večne čase nositi italijanski jarem? —

Zakaj bi ravno Jugoslavija ne smela zahtevati osvobodjenja svojih rotjakov, ki jih režim poitalijanuje z večjo brezobzirnostjo nego je predvojni hakatizem ponemčeval pruske Poljake? Želeli bi, da se ustanovi mednarodna komisija, ki bi primerjala položaj madžarskih manjšin v državah Male antante s položajem nemške in jugoslovanske manjšine v Italiji. Naj to komisijo postavi Društvo narodov ali briarska vlada, do katere ima Mussolini tako veliko zanimanje, ni lahko mirno čakamo njenih ugotovitev. Ako bi se potem ta komisija izrekla za popravno meja Male antante in Madžarske, bi morala še prej zahtevati spremembo na Tirolskem in v Julijski Krajini, kjer je sila priklopela do vrhuna.

Kaj se naj tedaj revidira? Mi nismo razvili tega vprašanja, gotovo pa je, da se revizija ne bo dala ustaviti tam, kjer si žele Rina, Berlin in Budimpešta. Ako pride na vrsto "koridor", potem tudi Reka in Zadar Če bi se že morale izpremeniti meje držav Male antante, zakaj bi se ne spomnili tudi italijanskih? Nemčija ni pozabila Alzacije, v Rimu gledajo na Nice in Korsiko. Kdor se poganja za revizijo, mora vedeti, da bo tudi njega zadel z neizprosno strogo Poljska in Mala antanta ne bo sta nikakor dopustili, da se izvede revizija samo pri njih. Pri takem stanju stvari so naravnost smešna nemška in italijanska zatrjevanja, da pomeni revizija udržitve svetovnega mira.

CENA
DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIZANA
Angleško-slovensko Berilo
(ENGLISH SLOVENE READER)
\$2.—
Naredite ga pri
KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 West 18th Street
New York City

Iz Slovenije.

Najdeno truplo.

V bližini Slovenije vasi je Drava naplavila žensko truplo, ki je moralo biti v vodi že najmanj mesec dni, ker je že začelo razpadati. Nos je že odjeden. Truplo je bilo prepeljano v hajdinsko mrtvašnico. Ker je obstajal sum umora, se je izvršilo sodno raztlešenje.

Za popis pokojne, ki ga je prinesel v Maribor neki voznik, je zaval železničar Kos iz Studencev pri Mariboru, ki mu je žena neznanokam izgina. Pripeljal se je takoj v Hajdino in spoznal v truplu svojo ženo, 46-letno Marijo, ki je odšla pred mesecem dni zdoma. Žena je bila nekaj živčno bolna in je gotovo v duševni zmedenosti izvršila samomor.

Tovarna pohištva "Vintgar" je zgorela.

28. aprila pred 3. uro je zapazila orožniška patrulja postaje v Gorjah ogenj v Vintgarju. Hitro je obvestila o požaru gorjansko gasilno društvo, ki je alarmiralo svoje člane. Po preteku nekaj minut je bilo društvo že na kraju požara ter je motorika bljuvala s tremi cevmi vodo na uničujoči ogenj in na blizu stoječa poslopja. Gorela je tovarna pohištva "Vintgar", ki je bila znana daleč po svetu. Da se ogenj ni razširil na blizu stoječo hišo in žago, se je zahvaliti brezhibnemu delovanju motorike, ki se je ponovno dobro obnesla. Na kraj požara sta tudi zelo hitro prispeli gasilni društvi iz Podhoma in Zasipa.

Ogenj je uničil tovarno z zalagami pohištva in več vagonov izgotovljenih skatlic, ki jih je specialno izdelovala ta tovarna. Zaradi te požarne nesreče je ob krub okrog 30 delavcev, in delavk, ki so bili doslej še vedno zaposleni. Ob normalnih časih je imel pokojni Ivan Golob zaposlenih okoli 100 delavcev.

Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen. V enako sumljivih okoliščinah je že pred dobrim mesecem zgorel hlev. Takrat so ogenj le s težavo omrjili, da se ni razširil na objekte, ki so zdaj postali žrtve ognja.

Posledice bede.

V hrastniškem in ojstrškem rudniškem obratu je 120 reduciranih rudarjev delalo 28. aprila svoj zadnji šilt. Od reducirancev se je začasno odbržalo v službi še 26 kopačev in pravijo, da bodo ti v službi še toliko časa, dokler ne bodo nekaterih jamskih predelov popolnoma zaprti. Nad 20 najstarejših reducirancev je tudi predloženih za upokožitve. Seveda ni gotovo, da bo vsem tem pokojnina tudi priznana. Nad 80 pridnih rudarjev pa je tako brez dela in zaslužka.

Beda in stiska se v vedno večji meri prenaša tudi na obrtnike in trgovce. Na zadnjem sestanku, ki ga je sklicalo vodstvo obrtne nadaljevalne šole, je bilo sklenjeno, da letos ne bo prirejena običajna vsakoletna razstava vajeniških izdelkov. To je sklenjeno zaradi tega, ker obrtniki nimajo

naročil in ker jim ne kaže delati na zalogo. Konzumno društvo rudarjev namerava zaradi krize opustiti svojo podružnico na Logu. Konzumno zadruga r. z. z. o. p. za se je te dni poravnala s svojimi upniki na 40 odstotkov. Poročstvo za zadrugo prevzame Ljudska posojilnica. Stavljien je bil predlog, naj bi se zadruga razšla, premoženje pa naj bi prevzela posojilnica. Kriza se pozna tudi pri apneničih. Prejšnja leta je bilo v tem času stavbene sezone polno naročil, letos pa jih je le malo.

Tragična smrt upokojenega rudarja v Zagorju.

Znana Dolančeva reber je zopet zahtevala smrtno žrtve. Te dni se je mudil pri posestniku Dolane 49-letni oženjeni Franc Kodune, ki je bil pred šest meseci upokojen kot rudar. Stanoval je pri zagorski postaji. Ko se je okrog 18. ure odpravil proti domu, se je poslužil bližnjice čez Dolančovo reber. Na potu mu je ob strani drči pri križu spodletelo in se je skotalil navzdol proti Savi, kjer je obledel. Šele t. maja je neka žena zapazila na stezi palico, malo nižje pa klubek. Takoj je spoznala, da se je zgodila nesreča. Obvestila je ljudi v Konjščici, ki so šli iskat in so našli Kodune mrtvega.

Dopisi.

Walsenburg, Colo.

Priblizal se je mesec maj, in vse je v cvetju. Nabiramo regrat in druge pomladne cvetke, in če imamo le količkaj prilike, se veselimo v prosti naravi. Farmerji so zadovoljni. Zemlja je dobro namočena, in se nadajo dobrega pridelka. Cena vsemu se bo zvišala, in kot kaže, ko kmalu konec te mizerije.

Bela žena je iztrgala rodbini Vidmarjevi skrbnega očeta. Ranjki je bil član slovenskih društev, ki so ga spremlja k zadnjemu počitku. Delal je po premožnikih in je bil večkrat pohabljen. Družini pokojnega naše sožalje.

Komaj smo pokopali Mr. Johna Vidmarja, je umrl Štefan Močnik, doma iz Trbovelj. V Ameriki je prišel leta 1903 in sicer najprej v Pensilvanijo, leta 1917 pa sem v Walsenburg, Colo. Delal je v premogorjih. Bil je naročnik Glasa Naroda in zaveden Slovenec. Bolehal je več let in je nazadnje v par tednih podlegel smrti. Rojaki so mu mnogo pomagali v boleznih in mu preskrbeli pogreb, ker ni bil pri nobenem društvu. Vsem prisrčna hvala. Pokojnik zapuša v domovini družino.

V časopisu Glas Naroda sem čitala, da je dne 1. maja umrl moj stric Karol Pakiz-Podgorški, doma iz Zamostea pri Sadržici. Umrl si je zapustil si družino in sorodnika, toda spomin na te ne bo nikdar pozabljen. Družini izrekamo naše iskreno sožalje.

M. J. Bayuk, zastopnik G. N.

Peter Zgaga

Kakšen po uspeh svetovne gospodarske konference?

Nič lažjega ni kot odgovoriti na to vprašanje. Mali se bodo morali zadovoljiti z drobtinami, ki bodo padle z miže velikih.

Danes je 16. maj, praznik Janeza Nepomuka, ki je nekak patron zaljubljenec.

Možak je znal molčati kot le malokdo. Češki kralj je silil vanj, da bi mu povedal, kdo hodi v vseh kraljevi, pa ni mogel spraviti iz Janeza nobene besede.

Zaradi njegove molčečnosti ga je dal kralj vreči v Vltavo. Kaj se je s kraljico zgodilo, pa zgodba molči.

Francozi pravijo, da bo svet kmalu popolnoma bankrotiral.

Njihova želja je, da bi v tem slučaju postala Francija upraviteljica konkurzne mase.

Avstrijski kancler Dollfuss je zapodil s Dunaja Hitlerjeve odposlane.

Hitler bi rad vse naravnost dosegel, kar pa dandanes ne gre. Kdor hoče kaj doseči v današnji Avstriji, mora imeti Vatikan na svoji strani.

Po dolgem času smo doživeli veliko novost.

Ze šestnajst let ni imel svet take novosti. Vojna je napovedana. Vojna med Pragvajem in Bolivijo.

Bolivijci in Paragvajci prelivajo kri že mesec in mesec. Toda brez patenta. Zdal je pa vojna napovedana in zdaj jo prelivajo s patentom in po vseh postavah mednarodnega prava.

Kitajska in Japonska nista še tako civilizirani, da bi vedeli, kaj se spodobi.

V Mandžuriji in Jeholu se koljejo v kontraband, kar seveda ni postavno in ni v soglasju z našimi krščanskimi načeli.

Šliha nekulturna dejanja opazamo tudi drugod. Seveda v nekoliko manjši meri.

Na bolgarsko-jugoslovanski meji, na rusko-romunski, nemško-poljski in skoro vsepovsod, kjer ni postavilo meja ljudsko razpoloženje, pač pa diplomatije pri zelenih mizah.

Vsa čast republikli Paragvaj. Ohnočila je star običaj, o katerem smo že mislili, da spada v pozabljenje: vojno je napovedala.

Torej je že vsaj ena država na svetu, ki ve, kaj se spodobi.

Pred kratkim je bil v Glasu Naroda uredniški članek, ki se je bavil s precej nerodnim vprašanjem, če je dr. Anton Korošec voditelj slovenskega naroda.

Kot je bilo pričakovati, se je ob članek priložil čikaški "AS" ter "Brez naslova" juko stvarno odgovoril.

Ni skušal dokazati, da je dr. Korošec voditelj slovenskega naroda, pač je pa enostavno pribil, da je Peter Zgaga pijanec.

Nazdravje, gospodje! Pravijo, da sem vam v debati vedno kos, če bi se pa s pijaco poskusili, bi najbrž podlegel.

Pred leti sem opazoval gospoda iz vaše srede in iz vaših vrst, ki je bil tako nalit, da sta ga prestrašena ministranta komaj ločila, da ni omahnil izpred oltarja. Navzlic temu je pa sveto opravilo še precej dobro izžongliral.

Če hočete ali če ne verujete, gospodje, vam lahko sporočim njegovo ime. V javnosti ga zaradi javnega pohujšanja nočem objaviti.

In če vam en primer ne zadoštuje, vam lahko z desetimi ali dvajsetimi postrežem.

Sicer pa — ali je vredno, ali se izplača, da bi Slovenec Slovenec pičajo očital?

Ponev, ki si drzne loneu saje očitati, mora biti proketo čista in snažna.

ONIM, KI POŠILJAJO DENAR V DOMOVINO,

naznanjamo, da je mogoče poslati vsoto do sto dolarjev brez vsake izjave, v kako svrho je denar namenjen. Tozadevna odredba je bila dne 17. marca odpravljena. Kdor hoče poslati več kot sto dolarjev, naj podpiše spodnjo izjavo in naj nam jo pošlje z denarno pošiljatiivo.

DECLARATION FOR MONEY ORDER

I herewith declare that Money Order No. .... is sent by me for the purpose of .....

and is not intended for the purpose of speculation, placing savings or making investment in a foreign country. I certify that this transaction in no way contravenes the act of March 9th, 1933, the executive order of March 10th, 1933 or any regulation issued thereunder.

(Purchaser's Signature)

(Date)

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU CENE DINARJEM IN LIRAM SO TAKO NESTANOVITNE, DA JIH NE MOREMO NAVESTI

Izplačila v ameriških dolarjih ostanejo neizpremenjena.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo \$5.00 morate poslati	\$ 5.75
" " "10.00 " "	\$10.85
" " "15.00 " "	\$16.—
" " "20.00 " "	\$21.—
" " "30.00 " "	\$41.25
" " "50.00 " "	\$51.50

Prejemnik dob v starem kraju izplačilo v dolarjih.

Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

V SONCU NA DR AVSKEM POLJU

Popotnik, ki ga potegne enakomerno udarjajoči, z bencinom krmiljeni "konj" iz valovite ljubljanske okolice ali celo iz sitnjenega za-avskega žleba na Dravsko polje pride v vse drugače svet...

raztegne se harmonika, oglasi se pesem. Streljanje, ki se je začelo že zgodaj popoldne, ko so krenile procesije za Zveličarjem, ne prenehata zvečer; vso noč in vso veliko...

strednjemu velikonočnega streljanja... "Čuvajmo našo zemljo!" tako zaprosajo tod tudi vsi vneti rodoljubi v zgodnjih urah na velikonočno nedeljo...

Naši v Ameriki.

Mihael Kruley, star 19 let in sin slovenskega farmerja v townshipu Boon, Mich., je bil 5. maja ubit pri delu na očetovi farmi. Mladi Kruley je vodil traktor, ko je padel na tla in traktor je šel čez njega in ga strl. Eno uro kasneje je sosed opazil traktor, ki je stal na koncu polja ob cesti in motor je tekel. Stopil je na polje in našel mrtvega fanta.

Družina je bila prej nekje v Coloradu. Farma se nahaja v 12. sekciji severozapadno od Cadillac. Ponesrečeni Kruley zapuščajo pokojna zela ljubila, in tri sestre, od katerih ena je omožena v Detroitu.

Zemlja brez koristi Na zemlji je še dovolj prostora za vse ljudi in tem prav za prav ne bi bilo potrebno, da se pripravijo in pretepajo za vsak kotiček. To jim je žal potrebno le zaradi tega, ker zemljo neznašljivo slabo izkoriščajo in ker so še dobro izkoriščeni prostor tako neznašljivo slabo med seboj razdelili.

FARMA ZA METULJE

Na Angleškem imajo več farm, ki gojijo metulje; največja je v grofiji Kentski. V poletnem času redijo tam do 100.000 metuljev angleških vrst in nešteto eksotičnih eksemplarjev. Živali goje v kletkah, ki stoje z nogami v vodi, da pajki in drugi zarodu nevarni škodljivci ne pridejo do njih.

NAGAČEN POLICIJSKI PES

V Pečuhu so sklenili nagačiti slovitoga policijskega psa Bobija. Kiso ga ljudje daleč naokoli poznajo pod imelekom "Satjan iz Somogija". Ta pes, ki je bil last nekoga policijskega nadzornika v Pečuhu, ima velikanske zasluge za razkritje mnogih zločinov v zadnjih desetih letih.

TJULNJEV KAKOR SE NIKDAR

Novofundlandski lovci na tuljunge javljajo, da so imeli letos ne navadno uspešen lov. V pristanišču St. John na Novi Fundlandiji je prispela ladja "Imogene" s tovornim 56.000 kož tuljungev. To je naj uspešnejši lov, ki ga beleži katikna ladja, odkar se registrira lov na tuljunge. Druga ladja "Eagle" je izkrela 26.000 kož "Ungava" pa jih pelje skoro isto toliko.

ROMAN FRANCOSKEGA ČASTNIKA

Po 25-letnem strašnem življenju na Vražjih otokih bo zdaj degradirani bivši kapitan francoske mornarice Ullmo najbrže pomiloščen in letos poleti se vrne v Francijo, da se oženi s priletno bolniško strožnico, ki je sicer nikoli ni videl, ki ji bo pa moral biti hvaležen za svojo osvoboditev.

Ullmov proces pred 25 leti je dvignil v francoski javnosti toliko prahu, kakor svoj čas znana Dreyfusova afera. Mladi mornariški častnik Ullmo je bil po veljavi torpedovke "Arabino" in obetala se mu je sijajna karijera. V svojo nesrečo je pa za ljubil in znano kabaretno zvezdo takratne dobe Belle Lisen, ki je je obsel z denarjem in darili tako, da je končno zapravlil vse svoje premoženje, potem je pa šla njegova pot naglo navzdol.

LJUBICA V ZABOJU ZA KROMPIR

Ljovska kriminalna policija je odkrila nenavadno reč. Prejela je ovadbo, da je v kleti neke hiše zadržana mlada ženska. Poslana je tja svoj organ, ki so odkrili pri sprevidniku cestne železnice Kabanecem velik zaboj za krompir. Na zaboju je bila vrata. Ko so odprli zaboj, so našli pod kožuho spečo žensko. Poleg ženske je stal košček svoje na tla, delje lonček vode in skorja suhega kruha. Arretirali so sprevidnika in njegovoga sina, kajti izkazalo se je, da je bila speča Trunčičeva ljubica slednjega. Hotel se je z njo oženiti, toda oče je nasprotoval njegovi želji. Zato se je sin dogovoril z materjo in sta skrila deklico v kleti. Trunčičeva je živele v zaboju večinoma od kruha in vode. Uradna preiskava je ugotovila, da ji je komaj 16 let.

MAŽA PROTI DAVICI

Profesor Loewenstein, ki deluje v Sieroterapevtskem zavodu na Dunaju, je sestavil posebno mažo proti davici. Po 45 dneh uporabljanja tega mazila, ki se namaže otroku na hrbet, se otrok imunizira proti davici. Za to se porabijo trije lončki tega mazila. Če grozi otroku okuženje z neposredno bližnje, v družini sami ali kakom zavodu, potem je še vedno najbolj priporočljiva uporaba injekcije proti davici, seveda ta učinkuje samo nekaj tednov.

O "PLAVEM DIAMANTU"

Najslavnejši diamant sveta, znani "plavi diamant", je roman nedavno v zastavljalstvo. To je pa usoda, ki ne bi mu je bil pred leti nihče prisodil. Dragulj je zastavila imovita Američanka Mrs. McLean, "dama z največjim diamantom sveta". Vzrok, ki so jo napolnili v zastavljalstvo, so precej nenavadni. Rodljina McLean je lastnica dnevnika "Washington Post". Ta list je bil svojčas eden najboljših čitanih dnevnikov v Ameriki. Od 1. 1928 pa je začela naklada lista padati. Padala je vse do zadnjega časa, ko je sklenila rodbina McLean pokreniti akcijo za ozdravljenje podjetja. Mrs. McLeanova je ponudila v ta namen cela svoj dragulj, na katerega je dobila 400.000 dolarjev posojila.

Okolu "plavega diamanta" se vije vence legend, kamen pa pripisano baje prokletstvo. Vsak njegov lastnik je doslej imel nesrečo. Pred 250 leti je bil ta diamant še okrasak desnega očesa Buddhovega kipa na Daljnem Vzhodu. Dva sužnja sta nekdo ponoči vlomila v pagodo ter ga ukradla iz kipa. Enega tatu so pobili na begu, drugi je srečno izginil in prodal diamant nekemu lovcu slonov, ki pa je že 48 ur po tem dogodku postal žrtev lova. Slon ga je pomemral do smrti. V mrličevem žepu so našli zlahni kamen, ki pa so ga smatrali za reč brez vrednosti. Tako je prišel diamant v nadaljni promet in po mnogih pravljicah pripetljivih je postal njegov lastnik francoski dvor, kjer so ga uvrstili med dike kroažari, ob kresovih pa zapoje mladež.

Kralj Ludovik XIV. je daroval diamant svoji ljubici, gospo Montespanovi, ki ga je nosila ob izrednih priložnostih. Za Ludovik XV. je prišel kamen nazaj v zakladni ok kralja. Ludovik XVI. pa je dal diamant okovati v srebro. Nosila ga je posledje nesrečna kraljica Marija Antoinetta. Po francoski revoluciji se ja začela nova doba pustolovčin "plavega diamanta". Kdo vse je bil njegov lastnik, se niti natančno ne ve. Ve se le to, da ga je med drugimi imela Lady Hope. Z njim se je dičila tudi plesalka, ki ga ji je bil poklonil njen ljubček, neki bančnik. Toda nobena lastnica ni imela dragulja nad dve leti. Svoječas je bil diamant tudi last turškega sultana Abdula Hamida, ki ga je dovolil nositi svoji najljubši favoriti ki v Serailu. Na turškem dvoru pa so diamant ukradli in za zamenjavo s ponarejenim kamnom. Tako je prišel "plavi diamant" v Ameriko. Amerike za kratak čas v Moskvo, kjer ga je nosila neka plesalka. Potem ga je kupil bankir, ki se je potopil s "Titanicom". Z njim bi bil morda izgnani na morsk dno, da niso našli milijonarjevega trupla s skrivnim žepom, v katerem je bil zašit.

LETOŠNJE POLETJE

Francoski meteorolog dr. Memery se bavi v nekem članku v vprašanem, kakšno bo letošnje poletje. Kakor znano, je znižanje temperature v presežnem skladu s padanjem števila sončnih peg, naraščanje temperature pa z naraščanjem tega števila. Pri tem so opazili, da se iste vremenske prilike vračajo precej vzporedno s periodo sončnih peg, ki traja 11 let, tako da se ista vremena ponavljajo tudi približno vsakih sto let.

Seveda so vremenske napovedi na tej podlagi dovolj nezanesljive že zato, ker se danes ne vemo, kaj povzročata sončne pege in kaj obvladuje sončno periodo. Če vemo t. daj, da so bili meseci maj, junij in oktober v l. 1833, topli, ni s tem še rečeno, da se bo isto ponovilo tudi letos; pač pa je to verjetno z drugimi besedami: pravo poletje (julij, avgust) letos ne bo toplo, verjetno je pa, da bo zelo vroče prihodnje leto, kajti tako je bilo tudi l. 1834. Nezanesljivost takih vremenskih napovedi na dolg rok pa je treba še enkrat poudariti in vsakakor to nima nič opraviti z običajnimi kratkoročnimi in vsakodnevimi napovedmi, ki bazirajo na povsem drugih, prijemljivejših podlagah.

DRUŠTVA KI NAMERAVATE PRIREDITI VESELICE, ZABAVE OGLAŠUJTE "GLASNARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici. ČENE ZA OGLASE SO ZMERNE

Vsakovrstne KNJIGE POUČNE KNJIGE POVESTI in ROMANI SPISI ZA MLADINO se dobi pri "GLASNARODA" 216 W. 18th Street New York, N. Y. POPOLEN CENIK JE PRIROČEN V TEM LISTU VSAKI TEDEN

Važno za potovanje. Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je počen v vseh stvareh. V sled naše dolgoletne skušnje Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebne preskrbeli, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila. Mi preskrbimo vse, bodiši prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vizeje in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške. Nedržavljeni naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec. Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljanje Vam, da boste poceni in udobno potovali. SLOVENIC PUBLISHING CO. "Glas Naroda" 216 West 18th Street New York, N. Y.

VODNIKOVE KNJIGE za leto 1934 lahko že sedaj naročite. — Pošljite nam \$1. in knjige Vam bodo poslane naravnost na dom. Naročila sprejema: "GLASNARODA" 216 W. 18th Street New York, N. Y.

DEDSČINA

ROMAN
IZ
ŽIVLJENJA
ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

20

— Toda staremu očetu bi povedal in stari oče bi se vsled tega razburil.

— Pri tem se bo zelo pazil in bolj kot midva se bo bal, da bi pri staremu očetu omajal zaupanje v sebe. Odkrito ti povem, da sem vesel, da sem dr. Berndu vse povedal, kar mi je težilo sree. Od tedaj mi je sedaj lažje. Človeku je dobro, ako si od srca odloži pekoče čustvo.

— Ako pa s svojo sumnjo delamo krivico stricu Arturu? Mogoče ne misli ničesar drugega, kot naju ukloniči pod svojo mogočnost. Je zelo častihlepen.

— To bi mi bilo dovolj. Vem samo, da sem še mlad in nezrel in rad sprejemam kak pouk od starega očeta in tebe ter tudi od dr. Berndu, toda ne od njega; ne morem si pomagati, zdi se mi hinavski, zahrbtn in nevaren.

Eva Marija vzdihne. Ali ž njo ni bilo isto?

— Zal, da tudi jaz nimam dobrega mišljenja o njem, toda krivice ne bi hotela delati nobenemu človeku in tudi njemu ne.

— Tega se ti ni treba bati. Za njegove namene bova izvedela s pomočjo dr. Berndu. Ali ni dobro, da je dr. Berndu najin zaveznik? Za naju bo storil vse — tudi za tebe, kajti naravnost je rekel: to storim za vas — in za vašo cenjeno gospico sestro.

Rdečica zalije Evinu obličje, kar Henrik z veseljem opazi.

— Lepo je to, Henrik, toda žal mi je, da mora zaradi naju igrati tako komedijo. To bo zanj zelo težko, to vem. Kaj takega ni za njegov odkriti, pošteni značaj. Za to mu morava biti zelo hvaležna.

Henrik se odloči, da pove dr. Berndu vsako besedo svoje sestri. In naslednjega dne mu tudi vse pove in pri tem z veseljem opazi, da se je čelo dr. Berndu pordečilo in da so njegove oči očitno veselo zažarele.

Potekel je teden. Dnevi v tako velikem podjetju naglo potekajo, kajti vsako ima natančno določeno delo in dolžnosti. Tudi za Evo Marijo je čas naglo potekal. Zdaj je hodila vsak dan s starim očetom na izprehod v park in je z veseljem opazila, da je mogel vsak dan iti nekoliko dalje. Bolniška strežnica je bila odpuščena in sluga Hermann je zopet prevzel vsakdanjo službo pri svojem gospodarju. Lepo junijsko vreme je bilo posebno dobro za bolnika. Jedel je vedno kot pred svojo boleznijo z Evo Marijo in Henrikom. ki sta tekmovala med seboj, kdo mu bo dal na krožnik boljše kos. Veselilo ju je, da sta mogla saj nekaj časa imeti starega očeta sama za sebe, predno bo zopet odšel v tovarno.

Sicer sta včasih prišle Jo in teta Melanija, in strie Artur in dr. Bernd sta prišla vsako jutro na razgovor, toda drugače sta bila ž njima sama.

Egon je odptoval na vseučilišče, da prične s svojimi študijami. Razun njegove matere ga ni nikdo pogrešal, kajti oče je bil proti svojima otrokoma precej hladen. Artur Mertens ni ljubil nikogar drugega kot samega sebe. Gospa Melanija pa je bila zelo naklonjena svojemu sinu in celo bolj kot Jolandi, katere obnašanje ji ni ugajalo in jo je samo napolnjevalo z nevoljo, kakorhitro je pričela kazati svoje svetovno naziranje in je govorila nenavadne besede. Egon pa se je znal pri slabotni materi prilizniti, ne iz potrebe ali iz ljubezni, temveč, ker mu je včasih brez vednosti skopega očeta pomagala z denarjem.

V bistvu je bila gospa Melanija obžalovanja vredno bitje, le sama ni tega vedela. Njeno mehko, ljubeznivo sree, ki je z ljubeznijo objemala moža in otroka, so vsi varali. Mož ji je hlinil občutke, ki so mu bili tuji; Egon je delal isto, Jo se pa sploh ni brigala za svojo nemoderno mater. Navzlic temu je mislila gospa Melanija, da jo vsi ljubijo in ta domišljija jo je osrečevala. Da je to bila samo navidezna sreča, tega ni občutila.

Ako je prišla kak popoldne sama v Rondebergovo vilo, se je kar topila pod očetovo in Evinu dobrotljivostjo. Nikdar ji ni prišlo na misel, da bi kakemu človeku zaupala, da česa pogreša. Svojemu možu je bila danes ravno tako vdana s svojo nežnostjo kot v začetku zakona. Artur je bil njen bog in z občudovanjem je gledala vanj, ne da bi slutila, da se je to zdelo njenima otrokoma neumno. Voljno mu je bila pokorna in nikdar bi ji ne prišlo na um, da bi se zavdala, da jo čaka še bogata dedščina in da se ima njen mož njej za to zahvaliti. Ker je o njem vedno govorila z velikim spoštovanjem, kadar je bila pri očetu, je tudi oče veroval v njeno srečo in je bil Arturu Mertensu hvaležen za to, da je njegovemu neznanemu otroku napravil življenje tako svetlo in jasno. To je bil tudi poglavitni vzrok, da je tako zaupal svojemu zetu.

To zaupanje je bilo tako utrjeno, da je bilo zelo dvomljivo, ako bi ga mogla Eva Marija in Henrik omajati. Pa tega tudi nista poskušala, kajti dokazov nista imela in samo s sumničanjem nista smela nadlegovati starega očeta.

Za prihodnji ponedeljek se je stari Rodenberg odločil, da bo zopet prevzel svoje delo v tovarni. Sit je bil brezdelja in se je čutil dovolj močnega, da opravlja svoje delo. Eva Marija mu je hotela braniti in mu zatrjevala, da se mora še bolj razvedriti, toda jo je smeje prijel za podbradek:

— Zdalj je tvoja moč pri koncu, neusmiljenka, troj bolnik se čuti dovolj zdravega.

— Toda ne zaupaj preveč v svojo moč. Ne pozabi, da te je zdravnik nujno opozarjal na tvoje slabotno sree in da se moraš zaradi tega izogibati vsakega razburjenja.

— Bodi brez skrbi; tega ne bom nikdar pozabil. Trgovska razburjenja navadno ne gredo globoko in tudi vem, da moje žile niso več mlade. Toda z vsemi svojimi sedemdesetimi leti še nočem stopiti iz vrste delavcev. Dokler bom dihal, bi še rad delal, kajti brez dela se mi življenje ne zdi vredno.

Tako se je morala Eva Marija vdati in ker je stari oče izgledal zdrav, je ni mnogo skrbelo.

V nedeljo popoldne so pričakovali dr. Berndu na kosilo v vili Melanija. Gospa Melanija je bila tega zelo vesela, kajti mladega inženirja je imela rada. In Jolanda je očeta poljubila, kar je bilo zelo redko, ko ji je povedal, da je dr. Berndu povabil na kosilo.

— Lepo je to, papa; napravil si Bogu dopadljivo delo, — pravi Jo smeje.

— Kako to? — pravi na videz začuden.

Jo se obrne na peti.

— Nikar se ne delaj, kot ne bi vedel, kaj je zvonilo. Saj ti nisem prikrižala, da ima dr. Bernd pri meni priložnost. Poročila ga bom, papa! Ako si skrben oče, je tvoja dolžnost, da skrbiš za priložnost, da se čim večkrat vidiva. Ker bo od jutri naprej stari oče zopet vsak dan prihajal v tovarno, prenehajo Berndovi dopoldanski obiski in nimam potem več nobene priložnosti mu služajno priti na pot.

— Toda Jo, kako vendar moreš kaj takega reči? — se razhudi gospa Melanija.

(Dalje prihodnjiš.)

Iz Jugoslavije.

Huda obsodba lastnika gostilne.

V Novem Sadu je bil te dni Milan Štrajkov, lastnik varieteja in gostilne, obsojen na dve leti zapora, izgubo častnih državljan-skih pravic in na globo 20,00 dinarjev, ker je izrabljajl pijane goste.

Izkopan zlat zaklad iz rimske dobe.

Po vesteh iz Banja Luke je kmet Ilija Putnik v Bačinih pri kopanju na svojem zemljišču našel poldrugi meter pod površino na star kotel, ki ga je skrivaj odnesel domov. Kmalu nato je začel kupovati zemljišča in druge potrebščine. Po vasi pa je šel glas, da je Ilija na svoji njivi izkopal velik zaklad. Oblastvo je odredilo preiskavo, pri kateri je Ilija priznal, da je izkopal na njivi staro posodo, ki pa je bila prazna. Strokovnjaki so ugotovili, da je posoda iz rimske dobe. V bližnjih dneh bo šla na lice meeta komisija banjevljskega muzeja. Sicer pa trdijo sosedi, da je Ilija našel v posodi mnogo zlata, ker datira njegovo bogastvo baš od one dobe, ko je odkopal rimsko posodo.

Rmen dež v bosanskih južnih krajih.

Kakor poročajo iz Bihaća, so se te dni tamkaj pojavili z juga nenavadni rmeni oblaki. Kmalu so začele padati z neba debele rmenkaste kaplje, ki so povzročale na obleki rmenkaste pege. Ko je pozneje zopet posijalo solnce, so bili zemlja, trava in listi pokriti z rmenkasto prašino. Ta zanimivi prirodni pojav je povzročil različne komentarje.

Domneva se, da so močni vetrovi prinesli prah iz Sahare, ki se je v teh krajih pomešal s padavinami. Listje na drevtju je sedaj rmenkasto kakor jeseni.

Zaradi izsijavanja rekrutov smrtonovarno poškodovan.

Te dni je privedel k jutranjemu vlaku posestnik Pukiš iz Gajincev pri Moškajnehi rekrute na postajo Moškajnee in se napolnil v Hojninkovo gostino. Tam se je opil in začel manipulirati z nožem, pri čemur je tri fante lažje ranil. Fantom seveda ti ni bilo po volji, zato so ga vrgli iz gostilne in ga zunaj tako pretepli s stoli in steklenicami po glavi, da je Pukiš obšel z smrtonovarnimi poškodbami.

Orožništvo je uvedlo strogo preiskavo, da izsledi krivce.

Razbojnik Alojz Horvat na begu ustreljen.

Zloglasni razbojnik Alojz Horvat, ki so ga po begu iz kaznilnice v Sremski Mitrovici nedavno prijeli, je skušal še petič pobegniti varnostnim organom. Ko sta ga zarana eskortirala dva orožnika iz Brčkega v Sremsko Mitrovico, se je Horvat pognal proti Savi, da bi se skril v grmičju in slednjič preplaval reko. Na rezek poziv pa sta že tudi počili karabinki obeh orožnikov in Horvat se je zgrudil mrtev, zadet v glavo in v levo pleče.

Smrtna obsodba v Užu.

Pred sodiščem v Užu je bil te dni obsojen posestnik Peter Marjanović iz Dobroselica pri Zlatiboru zaradi umora svoje svakinje. Marjanović je preu meseci napadel bratovo ženo in jo posilil, zagrozil ji je pa s smrtjo, če ga izda. Kmalu jo je zopet napadel, pa mu je svakinja ušla in povedala možu, kaj se je zgodilo. Stojan Marjanović je ovadil brata oblastem. Ko je Peter zvedel, da ga je svakinja izdala, jo je posakal v zasedi in jo zavratno u noril. Po zločinu je pobegnil, a so ga oblasti kmalu izsledile. Zločinec je bil obsojen na smrt na očalih. Pred leti je bil Marjanović obsojen na štiri leta težke ječe, ker je v prepiru ubil svojega brata.

Pretrajljiva rodbinska tragedija.

V Osijeku se je odigrala pretrajljiva rodbinska tragedija. — Skupno sta šla v smrt 64-letni Aleksander Goldstein in njegova 58-letna žena Friderika. Zastrugnila sta se s plinom. Vzrok samomora ni znan.

115 let je star, pa ga še pije.

V Sarajvilicu živi Marko Petričević, ki pravi, da je bil rojen okrog leta 1818. S kmetov je prišel te dni mož v Gornji Vakuf, da bi dobil podporo. Petričević pravi, da je bil že star, ko je Avstrija zasiedla njegov domači kraj. Z ob nima, pač mu je pa čeljusti pokrila trda skorja, tako da lahko grize celo oršeh. Čeprav je star že nad 115 let, ga še vedno rad pije, če kdo da za pijačo.

Samomor žrtve avstrijskega nasilja.

V vasi Bukovce blizu Plevelj se je obesil kmet Simon Rietanović, ki so ga avstrijske oblasti med okupacijo preganjale, da so ga pripravile ob vse premoženje in tudi ob zdravje. Mož si je nakopal tako težko bolezen, da ni mogel ozdraveti. V obupu si je končal življenje.

82-letni ženin in 80-letna nevesta.

V Livnu so imeli čudno poroko. Poročila sta se 82-letni Ivan Biljuš in 80-letna Lucea Šubie. Zaljubljena sta bila že, ko je bilo njemu 19 in njej 16 let, toda njeni starši niso dovolili, da bi se hči omožila. Potem se je pa vlekla platonična ljubezen vse do visoke starosti. Lucea se je morala omožiti z drugim, ki so ga ji bili izbrali starši, fant je pa krenil po svetu, a svoje prve ljubezni nikoli ni mogel pozabiti. Lucea s prvim možem ni dolgo živela, ker ji je kmalu umrl, in pozneje se je še dvakrat omožila, kljub temu pa svojega fanta ni pozabila.

Z motiko ubila nezvestega moža.

Premočni kmet Kostadin Akcentijević iz Požarevca je živel že 12 let s svojo ženo Danico v slogi. Imela sta 10-letnega sina. Pred letom dni se je pa mož začel gledati v lepo vdovo in jel je ženo zanemarjati, pa tudi grdo ravnati in ga dvakrat tako močno udarila po glavi, da je izdihnil. Pri močevnem truplu je ostala do ranega jutra, potem je pa odšla na orožniško postajo in povedala, kaj je storila.

KIRURGIJA V ZADNJIH STO LETIH

Na dunajskem ljudskem vseučilišču je govoril znameniti kirurg profesor Eiselberg o razvoju svoje stroke v zadnjih sto letih.

Za oba najbolj karakteristična mejnika, ki ločita moderno kirurgijo od stare, je označil izum narkoze in antiseptično obravnavanje ran. 16. oktobra 1846 so v Bostonu izvršili prvo veliko operacijo z etersko narkozo, ki se je spominjajo tam še danes vsako leto z veliko vsenčiliško praznovajo. Že leto pozneje si je narkoza pri operacijah osvojila tudi evropsko celino in se je pozneje izpopolnila z uvedbo lokalne anestezije.

Ni manj važna ni bila uvedba antiseptičnih pripomočkov za ranočelnštvo. Tu so se odlikovali angleški kirurg Lister, ki ga pa v domovini dolgo niso hoteli priznati, Dunajčan Semmelweis, ki je zrevoucioniral porodništvo, in veliki Billroth.

Operacijam se skuša zdravniška veda izogniti seveda kolikor gre in jih nadomestiti z notranjimi postopki, a premnogo je primerov, da se jim pač ni mogoče izogniti. V preminih primerih je mogoče rešiti življenje samo s takojšnjo operacijo in zato je pač dobro, da se pojavljajo v kirurgiji vedno novi načini in vedno novi pripomočki, ki olajšujejo pacientim trpljenje, zdravniku pa delo.

Velikanski napredek pomeni za kirurgijo uvedba Roentgenovih in drugih žarkov, katerih uporaba v tej stroki je splošno znana.

Ob zaključku je govoril učejnik še o današnjem stanju plastične kirurgije, ki zamore posebno po metodah newyorškega kirurga Carrela v živalskem eksperimentu

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški. Mnogo jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadeti, da so nas naprosili, da jib počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo naročnino točno.

Uprava "G. N."

nadomestiti že cele izgubljene ude. To in pa zanimivi poskusi ruskih učenjakov, ki rešujejo danes življenje bolnikov celo že s krvjo pravkar umrlih oseb, nam kaže, kakšen bo razvoj kirurgije v bližnji prihodnosti.

JAPONSKI SAMOMORI

Po statističnih podatkih o samomorih je Japonska država, v kateri se jih primeri največ. Japonske oblasti so proti temu brez moči in nihče ne ve, kaj tira toliko človeških bitij prav za prav v prostovoljni pogreb na oni svet, kajti samomorilci tam nimaš navade, da bi ostavljali za seboj kakšna pojasnila o motivih svojega dejanja.

Kakor drugod so samomorji tudi na Japonskem najrazličnejše vrste, a vendar imajo svoje posebne poteze. Posamezniki si po starem, strogem ritusu še vedno radi razparajo trebuh, harakiri je torej še vedno v časteh. V zadnjem času pa se množijo primeri, da se zaljubljeni pari poslovijo s sveta na ta način, da se mečejo v ognjeniška žrela. Prvi primer te vrste je vzbudil svoječasno veliko senzacijo. Mlado dekle iz imojte rodbine na otoku Kiušiju se je vrglo v žrelo ognjeniška Asana. To je postalo zelo privlačno za druge obupance nad življenjem, kajti kratko nato so morali našteji že tucat zaljubljenih parov, ki so sklenili življenje na isti način. Oblasti so postavile na Asano stražo, da bi preprečile ponovitev takšnih samomorov, a zalegli ni nič, kajti potem so si samomorilni kandidati izbrali pač vseh 62 ostalih delujočih vulkanov na Japonskem za pristanišče svoje ljubezenske smrti. In tako je ostalo to do danes.

SLOVENIC PUBLISHING CO. "GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y. PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

17. maja:	Beregaria v Cherbourg
19. maja:	Statenland v Boulogne
20. maja:	Conte Grande v Genova
24. maja:	Manhattan v Havre
25. maja:	Conte di Savola v Genova
26. maja:	Majestic v Cherbourg
27. maja:	He de France v Havre
30. maja:	Europa v Bremen

V JUGOSLAVIJO Preko Havre Na Hitrem Ekspresnem Parniku PARIS 19. MAJA 10. Junija — 1. Julija ILE DE FRANCE 27. Maja — 17. Junija CHAMPLAIN 3. Junija — 24. Junija NISKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE Za poštovanja in potne liste vprašajte naše publikacijske agente French Line 19 STATE STREET, NEW YORK

NAJBOLJŠI SLOVENSKI ROMAN "GRUNT" (Spisal Janko Kač) kar jih je izšlo po svetovni vojni, ima v zalogi KNJIGARNA "GLASNARODA" Cena \$1.50

... SKUPNA ... POTOVANJA pod osebnim vodstvom V LJUBLJANO SE VRŠE LETOS S SLEDEČIMI PARNIKI: "ILE DE FRANCE" preko Havre — 27. MAJA Potem še izlet dne 17. JUNIJA Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 101.23 za tja in nazaj pa samo \$ 182.00 AQUITANIA preko Cherbourg — 5. JULIJA Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 102.34 za tja in nazaj pa samo \$ 182.00 Dkor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj se takoj priglasijo in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval. PIŠITE ŠE DANES NA: Slovenic Publishing Company "GLAS NARODA" 216 West 18th Street, New York, N. Y.